

Sărbătorirea a 150 de ani de teatru românesc nu poate avea caracterul obișnuit al unei comemorări, evenimentului trebuie privit nu numai ca un... (Text continues with historical context of Romanian theater)

Ilie Grămadă director al Teatrului Național "V. Alexandri"

Nu e vorba de primul spectacol de teatru românesc ci de prima manifestare cultă, continuarea teatrului popular, dar prima afirmare pe scenă a limbii române, care începe să devină limbă literară în înțelesul deplin al cuvântului.

Ciclu de reprezentații pe care le vor da la Iași Teatrele naționale va constitui mai degrabă o armonie decît o confruntare. Vechile tradiții se vor îmbina firesc cu dezvoltarea, în condițiile istorice și estetice contemporane, a dramaturgiei românești.

Margareta Baciu artistă emerită

128 de ani? Pentru mine, personal, constituie o legătură minime, fapt de să fi trăiește emoțiile și de să fi înțeles căutările și succesele pe o durată de aproape o treime din zbuciumata noastră istorie.

Șt. Dănculescu artist emerit

Pentru mine teatrul este mai mult decât o meserie sau o artă pe care a practic-o devenit, în timp, un mod de viață. De aceea, mulțumesc tuturor celor care m-au ajutat să exist ca actor, color de ieri, color de azi și, color color care vor veni după noi și nu ne vor uita apă...

cu miel noi nu o facem. Amintirilor celor care au fost, le închin muna mea de o viață. Prezentul îl mulțumesc.

Ion Omescu actor și autor dramatic

Evenimentul există pentru mine printr-o dublă perspectivă. Dacă am sărbători un număr rotund de ani de la prima apariție în limba română, am putea să avem alături de noi (ca pe o prezentă vie) ostentiva și senineta de atunci. Dar sărbătorim o sută cincizeci de ani de la primele spectacole în limba română. Din Millo, din Aglae Pruteanu sau Grigore Manolescu n-au mai rămas decît numelele și chipul, nici o măturărie nu ne poate restitui, prin superlativ, sufletul lor.

Const. Dinulescu artist emerit

Ca un actor care a avut șansa ca locul de la absolvirea instituțiilor să facă parte din colectivul unui Teatru Național văd rezonanța unei a ceea ce mai valoroase instituții de cultură dramatică din România ca pe o instituție de lucru. Voi participa la deschiderea janiun la Despot Vodă, rolul titular, iar în spectacolul festiv cu piesa Căruța cu paletă alături de Șt. Dănculescu, artist emerit, rolul lui Mihai Păscăluș, scriitor și artist de mare înălțime. În acest context mi se deschide și calea spre realizarea de până acum. Este plină de responsabilitate și încredere în care să fiți de față din decembrie vor rămâne în istoria teatrului, cu scrieri artistice implacabile, patriotice, exprimate prin dăruirea personală.

Kiriaco și Ion Sava, transmit urmasilor o bogată experiență. Mișcările tehnice au evoluat, scena nu mai e luminată de lămpi cu petrol, spectatorul a dobândit respect pentru teatru. Cred că e interesant de știut că cel care a introdus în teatru decentă obligatorie la reprezentațiile Teatrului Național a fost același om care a dăruit dramaturgiei noastre naționale cele mai reprezentative piese: I. Luca Caragiale, „O scrisoare pierdută” și „O noapte furtunoasă”, „D-ale Carnavalului” și „Comu Leonida”, „Năpasta” au intrat demult în repertoriul permanent al teatrului nostru. Fluierate la început, pe vremea cînd actorul avea condiția socială a unui vagabond, atunci cînd M. Eminescu era suflor pentru că nu putea fi altceva decît poet, replicile maestrului au cucerit lumea, puține sînt teatrele care nu l-au jucat. Preocuparea teatrului național pentru opera lui I. L. Caragiale nu e un accident. Repertoriul național, valorificarea unor piese ca „Vișorul”, „Vlaicu Vodă”, „Răzvan și Vidra” și altele, implică un nivel artistic superior, fără să presupună transformarea spectacolelor în dogmă, dimpotrivă, aprecierea însoțită. Totodată prezența pe scena teatrului românesc a celor mai cunoscuți autori străini, clasici sau moderni, presupune existența fenomenului dramatic românesc în universalitate. Succesele obținute la Veneția, Budapesta, Paris, Viena, iar recent, de către cei mai buni actori, la Zagreb, sînt măturărie evidentă a prezenței de care se bucură teatrul nostru.

Într-un secol și jumătate, s-au acumulat valori, s-au pus bazele unei tradiții, s-au format actori care la rândul lor au format alți generații, teatru fiind o continuitate, ceea ce este spectacolului dramatic care s-a născut în Teatrul Național din Iași între 1841 și 1937. V. Alexandri, M. Kiriacov, C. Negruzi, M. Ștefănescu, M. Codreanu, V. I. Popa, I. Teodorescu, G. Teodorescu. E semnificativ faptul că cele mai de seamă personalități ale teatruului nostru au fost și-au lăsat amprenta în istoria unei instituții pe care au iubit-o și pentru care au murit.

Teatrul național din Iași se va reînălța în fața noastră și a încă mai multe generații care vor fi îndrumate de cei care au rămas în viață. Integritatea artistică și profesională trebuie să rămână un principiu sacru, respectarea și păstrarea acestor valori trebuie să fie o condiție obligatorie pentru cei care vor să continue în viața acestui Teatru Național. Vă rugăm să ne scrieți adresându-vă la: Teatrul Național din Iași, Birou de Presă, Șosea Suceava, Iași. Adresa: Iași, Șosea Suceava, nr. 12.

Grație

„ISTORIA OPEREI” ÎN SPECTACOLE EXPERIMENTALE

BRASOV (de la corespondentul nostru) Pentru îmbunătățirea informației de cultură muzicală a spectatorilor, colectivul Teatrului muzical din Brașov a luat inițiativa organizării unui ciclu de spectacole experimentale pe tema „Istoria operii”. În cadrul acestuia vor conferența muzicologi, iar exemplificările vor fi susținute de către actorii teatrului. Primul spectacol de acest gen a și avut loc. Prima lucrare a fost „Năsterea și prima epocă de înflorire a operii”.

CASA DE CULTURĂ DE LA HOREZU

PITESTI (de la corespondentul nostru) Vestita ceramică de Horezu a fost armonios îmbinată cu stiliu arhitectonic modern în cadrul lucrărilor la Casa de cultură a reședinței. Piatra de temelie este acoperită cu plăci mari de forma unei găsițe, iar fiecare detaliu este realizat cu o precizie deosebită prin formele și nuanțele culorilor dintr-o armonioasă paletă stilistică locală. Capacitatea salii este de 400 locuri, sala de cultură dispunând de bibliotecă, club, sală de repetiții etc.

INTERSECȚIE ȘTELARĂ

ROMAN ȘTIINȚIFICO-FANTAZIC — VERSIUNE PRESURTATĂ de ADURARU Consultanți științifici: conf. dr. ION DIMA

REZUMAT: Survelat din rachetoplan, planeta Zircă-5, locul din care pornise spre Pământ o rachetă ce imbolnavise un mare număr de oameni, pare năstie. Totuși comandantul astronavei părintine, Bartolomei, și doctorul Pasen, recepționează emisia unui post de radio încă neidentificat.

Aproape de pol, rachetoplanul pierdu deodată unde necunoscută, și Bartolomei se muștră că nu-i dăduse ascultare lui Stoica. Luă un viraj de-1 făcu pe doctor să vadă stele verzi și nava să pirtie din toate incheiturile, și se înnapoi pe la mare înălțime — cînd emisia reveni brusc. Curaj nu mai avu să-și continue explorarea;

- 25 -

stabiliză legătura deteriorată cu astronava și-1 întrebă pe Stoica dacă sesizase și el intreruperea temporară a emisiei. „Nu s-a intrerupt nici un moment”, replică ne demert pilotul, Bartolomei dădu din cap și ghidă grabnic rachetoplanul în picaș pe direcția arătată de goniometru fără să-și miște ochii de la platoul bolotoșos, cu patru vulcani stinși pe latura de nord și picile joase de jur împrejurul orizontului.

Lumina era însă notabilă, nu se puteau obșnuși deloc cu ea; spectrală ca într-o noapce albă boșor, aproape perceptibilă și cu urechile ca o lingște de cîmiriți, ușor vineție, era punctată la sol de fulgere globulare mici și scintei ce alergau în zig-zag pe ramurile unei vegetații pitice, de asemenea vineție, uneori roșată și sau purpurie. Din imensele întinderi acoperite cu vegetație nu răsărea nici un singur exemplar mai dezvoltat; din rachetoplan se vedeau foarte bine ciudatele oașe de sol dezgoiti, ca niște eflorescențe rugini pe uniformitatea vineției.

După indicațiile goniometrului, sursa radio era aproape de farul mereu aprins al Universului 700 din mijlocul vegetației pitice, printre stîncăria surpată a unui sinclinal Rachetoplanul și formația de escortare încrucașă zono în trăsăturile efuzoarelor fără să obșnuși nici o reacție nici mecanică, nici din spectrul radio. Semnalul modular rămase și el același „bine că n-a dispărut total” — îi mulțumi Pasen, privind prin binoclu.

— Vezi ceva? — Nu, zise el vinovat. Dracu știe, parcă emit din subso! — Te pomenești, făcu Bartolomei. Dar de ce fii deatut pe trăpaci? la seama, doctore, să nu așezi din greșală cîmăi dezinteprezi stafia, oricît de ajund ar fi ea. Fără ordinul meu nu tragi. — Parcă tu dai ordin să trag vreodată... — Fără ordinul meu nu tragi, repetă! — Bine, nu trag. — Stoica, de pe ecranul teledragonului, înghiți greu și făcu loc și bărbii lui Taut. Chipurile amindorura erau distorsionate de parașuții Zircăi — 5.

— Apel. Control recepție, ceru Bartolomei.

- 26 -

— Control recepție, confirmă Stoica, mîșcînd mîinile sub ecran. — Bartolomei ajustă intensitatea emisiei, pritu valoarei raportului transmis de pe astronavă și dădu năvalniștii din cap. Era saturat de parașuții eterului — centura Van Allen n-ajuta la nimic, și undeile spectrului ultraviolet își făceau drum pretutîndu, degeaba cupluse toate filtrele Bartolomei pierdu oarecarea timp stabilind transmisia prin laser cu astronava de pe orbita staționară, încercînd, în timp ce lucra, să priceapă totuși ce proprietăți subtile avea emisia cea slabă ca să reușească propagarea neafectată prin atmosfera Zircăi — 5.

— Aterizăm, la doctore mina de pe armă. — Bartolomei lansă o parașută luminoasă și începu manevra de coborîre pe una din artele de rocă goală, blestemînd printră dinți cele trei rachete de escortă care complica enorm manevra. La zece metri de sol, efuzoarele terenui ales era prea mic, și Bartolomei nu voia să strivească vegetația. Parașuta luminoasă căzu într-o vădoșă, așa că fură silinși să aterizeze cu și mai mare precauție, plasîndu-și din rachete de-a dreptul peste plante. Decît să mai turtească și altele, Bartolomei le lăsă acolo. Se dezleapă rapid din fotolii, grăbindu-1 și pe doctor, și împiedicîndu-se de automatele de securitate, alergh în eluză.

— Hai, hai, doctore. Ce-s alea din buzunarele tale? — Care? Astea?... Pistoaie. — Bartolomei dădu din mîină și coborî mai înții, conform normelor, automatele de securitate la sol. Apoi coborî și el, păși afară din lift pe solul prașos și se depărtă de efuzoarele fierbinții ale rachetoplanului urmat de cele două automate care aveau sarcina să intercepteze orice proiectil și să-1 distragă în zor, să ecranizeze omul sau oamenii în cazul agresiunii cu radiții și mai ales, ginăi inginerul, să încerce trahurie în așa hal, încît să-și fie silă de ele și de tine însuși. Altecora n-avea ce le face, decît să le ignoreze. Se folosea doctorei de ele și pentru dînsul.

(Va urma)

- 27 -

1816 DE TEATRU ROMĂNESC 1966 PRESTIGIUL ÎNAINȚĂȘILOR

I. Eliaza Rădulescu, regizor, lușară ce trebuia să cuprindă și numele actor ce „dăruiseră” teatrului se făcea cu seriozitate și exigență. În cel-celca a pîlărit în Geronte, Boroneanu în Scopia s zugrăvit foarte bine pe alaga îndemnată de actorii: Mihaela și Minna, bună; iar doamna Vlasto în Iacinta, prea rece”. Nu s-ar pates spune că arta actorului era menajată, că cel care urmau-leu spectacolul nu știa ce vor: „Rimniceanu, care a învățat întodezume în roșie de bătăvan boier și de Sgînerescu (Soanarel) a plăcut nu mai puțin și în rol...

Studiu în biblioteca facultății de drept a Universității București

OGOR FERTIL PE FUND DE LACURI

Dacă privești o hartă demografică întocmită acum cîteva ani, observezi că insula așezată între cele două brațe ale Dunării, care se despart la Glugeni și se înfilșează după mai bine de 100 km — la Brăila, este „albă”. De cuprinsul ei nu există nici o localitate. De venciuri, Balta Brăilei a dus o existență singulară. Oamenii au încercat să pătrundă aici, însă de fiecare dată fluviul i-a înlîmpinat cu dugmînie. Cîteva au arat pe margini cîte un petic de pămînt și au aruncat sîmînța... Sîmînța a încolțit, dar rodul rare ori a putut fi cules pentru că apele s-au năpustit furioase asupra ogorului, din lupta aceasta în tordăuna biruitoare seșea Dunărea. Aceasta pînă în 1964, cînd, la chemarea partidului, oamenii au pornit să înobilizeze fauna bălții și o pună în circuitul economic al patriei... 72.000 de hectare în total. Și-au propus și un termen: anul 1970. Și astfel lupta a început...

1000-10.000 m.c.". — Afiam apoi un lucru foarte important: în momentul de față — deci în 1970 lungimea canalelor va ajunge la 3.000 de km — acțiunea de desecare a insulei este în general terminată. Numai în primăvara trecută, prin cele șase stați proiectoare de pompare, au fost evacuați 1.200.000 m.c. apă. Lacurile Șerbanu, Patlu, Bos, care se înfilșeau pe sute și sute de hectare au fost... secate, unele din ele fiind chiar avate și înlîmpinate. Amînănat vrednic de a fi introdus într-o puțoare geografice economice a insulei: prima recoltă de porumb de pe fundul acestor lacuri a fost obținută în 1966... Să dăleț deuceau în insulă o existență tîhină. Deodată, s-au trezit însă că sînt atacați. O sută de tractoare S 1.300 au început să le smulgă cu răddcini cu tot. — Pe asta n-o pot doborî! zise minios Marcel Doșoflet. Vrea să trîdească cu tot dinăuntru! — Hai, să încercăm amindoi a fost de părere Vasile Costin „pușchi” în meseria ca și el, colegi la școala de cultură. — Iși pușe tractorul înghă cel al lui Marcel Doșoflet și începură să împingă amîndoi. Sălca a tremurată de cîteva ori din ramuri apoi s-a inclinat cîmunte spre fîrînd. — Simpean parcă nevoia să aflăm mai multe lucruri des-

pre acest Costin, Tovarșul Mihai Ștefănescu — secretarul biroului organizat P.C.R. de la I.D.D. — se ghițește parcă gîndurile: „Băiatul ăsta a venit la noi în ianuarie 1964 de la cooperativa agricolă din Bordei Verde, raionul Fălurei. Are 25 de ani. Este unul dintre cei mai buni tractoriști”. Intervin, apoi, în discuție și alții... Mircea Vasiliu, inginer șef adjunct la I.D.D., ne spune că Vasile Costin deține un record neegalat încă în 10 zile a defrișat sălcile de pe o suprafață de 50 hectare, în timp ce, în mod obișnuit, într-o lună pot fi lucrate doar 30 hectare. — Eroul nostru începe să capete contururi. Afliăm însă că mai sînt mulți ca el: George Dumitrică, Ion Anghel, Aurel Anghel, Dionisie Niculă și alții. — Rodeale muncii lor nu au întîrziat să se arate: pînă zilele trecute s-au făcut defrișările pe mai bine de un șfert din suprafața de 18.000 hectare plantifantă. — Îmi imaginez o întimplare care cu siguranță că va avea loc peste cîteva decenii. La o oră de geografie, profesorul le va explica elevilor: calvoarea verde înseamnă cîmpe, cea albastră — apă și așa mai departe. — Și pe harta insulei noastre au existat pete albastre — va mai spune profesorul... Aici, undă acum este școala... Și multe, multe șdichi mai erau pe insulă! — Și cum au dispărut? vor întreba copiii. — Și drept răspuns, profesorul le va expune episoada din munca lui Vasile Costin, Ion Anghel și a celorlalți înșimoși ce s-au bătut pentru fiecare palmă de pămînt scoasă din „gura” apelor.

- Dicționar ● Dicționar
- Dicționar ● Dicționar
- Dicționar ● Dicționar
- Dicționar ● Dicționar
- Dicționar ● Dicționar
- Dicționar ● Dicționar

MICROENCICLOPEDIE

Acad. prof. G. OPRESCU

PICTURA ISTORICĂ

Pictura istorică este în genere o lucrare însemnată și foarte prețioasă a picturii laice. Ea apare la noi destul de târziu. Este cunoscut că ceea ce noi considerăm expresii ale artei medievale, se prelungește mult mai mult decât în Occident și nu încetează decât după primul sfert al secolului al XIX-lea. Cum se explică acest fenomen? Imprejurări politice, economice și sociale au cauzat această întârziere și tot împrejurări politice, economice și sociale provoacă și apariția picturii laice. Aceasta face ca pe de o parte arta religioasă să se mențină cu vechile ei practici și tradiții până în momentul în care ecouri ale artei apusene pătrund din ce în ce mai dese și mai puternice în țara noastră și schimbă, nu atât subiectele, iconografia, ci felul general de executare, pe de altă parte, ca situația țării române legate între ele cultural, dar separate politic și cu excepția Transilvaniei, să fie aproape în afara artei europene, ceea ce le împiedică să se adapteze la cultura apusencă. Un exemplu este Pașea de la Adrianopol, a cărei concepție a fost posibilă datorită contactului cu Apusul, schimbă această situație și are urmări ineluctabile, nu numai în ce privește situația economică, dar și în ce privește situația artistică. El pune în legătură care nu existaseră anterior, pe artiștii străini cu cei români, și pe ambele categorii cu clientela pe care n-o putuse avea mai înainte. Alții de oameni cu stare, care doreau să-și înfrumusețeze casa cu obiecte de artă și mai ales să-și aibă portretul de un pictor mai priceput decât un iconar, mulți pictori străini se grăbeau să vină în țările române și să se ofere acestei noi și prețioase clientele.

Peisaj gotic în orașul cu urele din cele mai interesante documente ale istoriei arhitecturii românești — Iași

Fenomenul are două consecințe însemnate: pe de o parte, încep să apară tablouri care nu mai au nimic comun cu arta religioasă și în primul rând portrete. Al doilea martori la succesul pe care-l obținuseră străinii, românii și ei încep să considere cu alți ochi situația socială a unui artist și posibilitățile lui de viață.

Pictorii străini care apar în țările noastre sînt de două categorii: unii au o carieră itinerantă, așa-zicind, adică călătoresc și rămîn un timp acolo unde își găsesc clienții, de obicei în orașele mari, și mai ales în București. Hanul lui Manu este de multe ori casa care-i găzduiește și unde pictează, și unde, în cerdacul care înconjură curtea interioară, se puteau expune, într-o lumină favorabilă, speciile de artă care un artist ori altul, cei mai mulți austrieci, dar și francezi uneori, se recomandau publicului și sperau să atragă viitorii clienți. Alții însă, odată ajunși în țările române, se acclimatizează și se stabilesc aici și creează o familie și dau un exemplu altor artiști străini sau români, de situația la care se poate ajunge printr-un efort susținut, ordonat și conștient, printr-o muncă cinstită și cu mijloacele meseriei de pictor pe care le dobîndiseră în țara de unde veneau.

Printre artiștii pe care îi întâlnim în această vreme în țările române, unul din cei mai cunoscuți este Carol Wallenstein, care își volăntizează ortografia numelui, cînd Volstein, cînd chiar Valstein. Se născuse lângă Zagreb și era copil adoptat al lui Ioan Vella de unde s-ar părea că-i vine și numele. Făcuse studiul la Viena care în această vreme era focarul de unde se răspîndea arta occidentală în toate țările din bazinul Dunării.

Din operele care au rămas de la Wallenstein nu s-ar putea spune că studiile pe care le făcuse erau suficiente de serioase. Era însă un om timid și întreprinzător și plin de resurse, doritor să se facă util țării pe care o adoptase ca patrie, în felurile chipuri, mai toate în legătură cu arta, nu numai cu arta ca obiect de poartă și de delectare, dar și în legătură cu felul în care să se protejeze munca unui artist, iar arta să devină mijloc de educație a maselor.

Tot timpul în ceea ce întreprinde el a fost condus de situația pe care o cunoscuse acolo unde învățase, adică de ceea ce era considerat ca necesar culturii artistice la Viena și pe unde mai călătorise. Tendința lui este deci să copieze la București ceea ce fusese considerat util de unde venise. Se ocupă, bineînțeles și de scoala, mai întâi la Craiova, unde se și căsătorise cu o româncă, prin 1821. Tot atunci, el intră în raport cu persoane însemnate din capitala Otomaniei, și începe să dea lecții copiilor din aceste familii. El însă are ambiții mai utile și mai înalte, și în 1829 intră în serviciul Eforiei școlilor din București. Cînd devine chiar profesor la colegiul Sf. Sava.

România revoluționară, una din celebrele picturi ale secolului XIX pe care a realizat G. Opreșcu o va prezenta într-un viitor articol

rase, prin 1848. Eforia școlilor îl răspîndise la profesorii din diverse județe sub forma de litografii, însoțite de o notă din care aflăm că tabloul princi-

DIALOGURI ȘTIINȚIFICE

PROSPECȚIUNI DIN AVION

Avionul zboară cu o viteză moderată. Geologii și în special cei care lucrează pe hartă aici, au realizat de Her Dicoala de cupru. Aici se semnalizează cărbuni. În citirea oră, el realizează, astfel, munca a zeci de geologi care ar fi trebuit să străbată, pe jos, timp de cîteva săptămîni, aceleași regiuni.

Între timp, o echipă de geologi din Viena, în această vreme era focarul de unde se răspîndea arta occidentală în toate țările din bazinul Dunării.

Nici în acest caz, savanții nu s-au dat bătăii. De curînd, s-a început construirea unei așa zise „raze plutitoare” sortite a fi plasate în Oceanul Pacific. Învia aceasta se va sprijini cu gaze piciorare pe două submarine dirijate de la distanță (telecomandate). În locurile unde se va instala platforma, adîncimea oceanului este de 5000 de metri. Cu ajutorul acestei instalații, care se va termina probabil în anul 1968, se vor obține probe din scoarța pămîntului, care vor fi cercetate, printre altele, pentru a se afla în ce mod a început să se dezvolte viața pe pămînt.

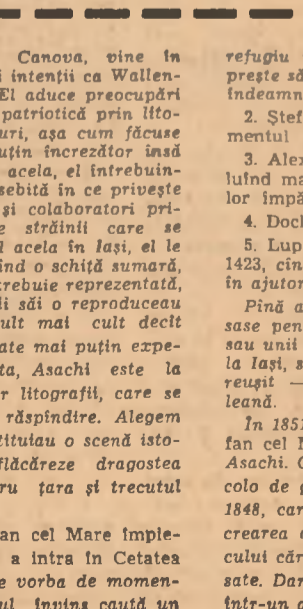
Bun, să presupunem că zăcămintele prețioase, pe care le găsim în mare, au fost descoperite. În această fază, noi aparate vin în ajutorul geologilor. Astfel, la Londra a fost construită o mașină electronică pentru sortarea rocilor. Această instalație reușește să respînde sau să separe, în mod automat și cu o viteză impresionantă, bucițele de roci, după culorile sau nuanțele de culoare pe care le au. Bucuțele acceptate trec într-o parte, celelalte sînt deviate cu un jet de aer și evacuate. Capacitatea de lucru a noii mașini este foarte ridicată: aproximativ 50 de tone pe oră.

După cum se vede, acest aparat poate fi utilizat acolo unde distincția dintre diferitele roci se face după criteriul culorii lor.

Un alt aparat foarte fin este așa zisul „Analizor-1” construit la Leningrad, care poate detecta diferite elemente prezente în roci, chiar dacă ele se află în cantități infinitesimale. Printre elementele pe care „Analizor-1” le descoperă cu ușurință se află litiul, beriliul, borul, germaniul, magneziul, aluminiul etc. Un exemplu surprinzător asupra posibilităților acestui instrument: beriliul — acest element atât de prețios în metalurgie — poate fi detectat într-o rocă, chiar dacă aceasta conține doar 10 miliardimi de gram! Senzațional, pentru geologie!

Ca toate celelalte științe, și geologia profită, după cum se vede, din plin de progresele continue ale tehnicii!

Dr. LEONID PETRESCU

Noutăți pentru birouri, prezentate la recenta expoziție de la Düsseldorf: un coș de hirtie electric care macerează orice „scrisoare” și un ceas care poate fi citit de la distanța de 10 m.

„O NOAPTE FURTUNOASĂ”

Altă capodoperă a lui I. L. Caragiale „O noapte furtunoasă” a văzut recent lumina rampei bucureștene într-o nouă montare (Teatrul „C.I. Nottara”). NEAGU RĂDULESCU vă prezintă în această pagină cîteva dintre interpreții: Jupin Dumitrache (Dan Nicolae) cu Spiridon (Mihai Ionid), Veta (Liliana Tomescu) cu Chiriac (Ion Dichisceanu) și Rică Venturiano (Ștefan Iordache) cu Zita (Melania Cîrje).

„Descriptio Moldaviae” — un sfert de mileniu

A trecut un sfert de mileniu din anul în care marele cărturar moldovean Dimitrie Cantemir a scris monumentală sa operă „Descriptio Moldaviae”, una din lucrările care i-au asigurat un loc deosebit în rîndurile oamenilor de știință și cultură ai Europei.

În cinstea acestei aniversări, Facultatea de geologie-geografie a Universității București, inaugurează

Comori ale tehnicii populare

Morile de vînt dobrogene

Pe teritoriul țării noastre cultivarea și prelucrarea recoltelor au fost cunoscute încă din neolitic.

Principiul ingenios de construire a rîșnii sînt la baza tuturor morilor de mai tîrziu. În imperiul roman care în sec. II—III e.n. cuprîndea și Dacia sînt cunoscute: rîșnii de mînd (mola versatilis), rîșnii mare pusă în mișcare de mîgari (mola asinaria) și moara de apă (mola agraria).

În epoca feudală aceste trei tipuri se mențin și se perfecționează adăugîndu-li-se și moara de vînt.

În țara noastră morăritul e menționat în Transilvania din anul 1247, și în documentele moldovene de la începutul sec. al XV-lea. În Dobrogea prima rețetă la morile de vînt datează din anul 1585 și aparține căldătorului străin Francisco de Pavie. Prezența morilor de vînt în epoca feudală este confirmată prin documente istorice și în celelalte regiuni ale țării noastre, ca de pildă în București, unde acestea înlocuiau morile de apă atunci cînd înghețau Dimbovița.

Un exemplu foarte interesant din punct de vedere arhitectonic și artistic este moara pe postament înalt de piatră de la Valea Nucariilor din raionul Tulcea, alături de la Muzeul Satului din București. Spre deosebire de celelalte mori țapă această este formată dintr-un colac din lemn de stejar pe care sînt așezate orizontal birne masive. Ceea ce îi dă o notă de o deosebită originalitate sînt cei patru stîlpi de lemn ornamentali plasați la baza morii pe cele patru laturi. Cioplîți în cel mai autentic stil popular românesc, stîlpii morii se înfrînesc și la arhitectura caselor țărănești din toate zonele țării, moara fiind totodată și un adăpost omnesc. Prezentul interes nu numai pentru specialiști, dar și pentru marea publică, dorința sa cunoscută vestigiile trecutului, au fost aduse mori de vînt din Dobrogea la Muzeul Satului, la Muzeul Tehnicilor populare din Dumbrava Sibului și una, la Muzeul local din Tulcea.

Valoarea etnografică și istorico-socială, aspectul pitoresc și original pe care-l conferă acesteia peisajului dobrogean sînt argumente temeinice în favoarea conservării lor ca monumente de arhitectură și tehnică populară.

V. BUȘILA
cercetător
Muzeul Satului